

OHJEET KUNNALLISTEN LUOTTAMUSHENKILÖPAIKKOJEN JAOKSI VUODEN 2025 KUNTAVAALIEN JÄLKEEN

Yleistä

Luottamushenkilöiden valintaprosessin tulee olla mahdollisimman avoin ja kansanvaltainen sekä Keskustan omien luottamushenkilöiden valinnan osalta että suhteessa muihin valtuustoryhmiin. Keskusta rakentaa hyvää yhteistyötä kaikkien poliittisten ja sitoutumattomien ryhmien kanssa. Kunnissa ei ole hallitus-oppositioasetelmaa.

Niissä kunnissa, joissa Keskustalla on suurin valtuustoryhmä, Keskusta toimii aloitteentekijänä ja kutsuu muut ryhmät neuvotteluun luottamushenkilöpaikoista. Keskustaenemmistöisissä kunnissa tulee toimia yhteistyötä rakentaen ja jakaa vastuuta muillekin ryhmille.

Sääntöjen määräykset

Valtuustoryhmän järjestäytyminen tapahtuu heti vaalituloksen vahvistamisen jälkeen. Kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen puheenjohtaja kutsuu valtuustoryhmän koolle ja johtaa kokouksessa puhetta siihen saakka, kunnes valtuustoryhmän puheenjohtaja on valittu. (valtuustoryhmän ohjesääntö 3 §).

Keskustan sääntöjen mukaan valtuustoryhmä ja kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen hallitus tekevät yhteisen ehdotuksen luottamushenkilöpaikkojen jaosta kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen kokoukselle (kunnallisjärjestön säännöt 12 § ja kuntayhdistyksen säännöt §22). Ehdotuksen tulee pohjautua yhdessä sovittuihin periaatteisiin.

Kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen hallituksen ja valtuustoryhmän yhteinen kokous kannattaa pitää heti valtuustoryhmän järjestäytymiskokouksen jälkeen. Tuolloin hyväksytään periaatteet luottamushenkilöpaikkojen jaoksi.

Lopullisen ehdotuksen Keskustan luottamushenkilöpaikoille tekee kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen yleinen kokous. Mikäli valtuustoryhmä joutuu jostain perustellusta syystä poikkeamaan kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen kokouksessa hyväksytystä ehdotuksesta, sen on annettava kunnallisjärjestölle tai kuntayhdistykselle selvitys poikkeamisen syystä.

Paikkajaon periaatteita

Keskustan periaatteena on se, että luottamushenkilöpaikkoja jaetaan kuntavaalissa ehdolle asettuneille ja kannatusta saaneille. Ehdokashankinnan yhteydessä on hyvä käydä läpi Keskustan toiminnan periaatteita ja esimerkiksi luottamuspaikkajaon perusteet. Ehdokkaaksi lähteviltä voidaan kysyä heidän kiinnostustaan mahdollisten paikkojen osalta jo etukäteen. Yhtään luottamushenkilöpaikkaa ei kuitenkaan saa luvata kenellekään ennen vaaleja, vaan vaalitulos ratkaisee.

Luottamushenkilöiden työ on usein näkyvin osa Keskustan toimintaa kunnassa. Siksi valintaprosessiin ja valittaviin henkilöihin kannattaa käyttää aikaa ja harkintaa. Suotavaa on antaa jokin paikka jokaiselle ehdokkaana olleelle, mikäli mahdollista.

Luottamustehtäviin valittavat toimivat Keskustan mandaatilla ja käyntikortteina. Siksi heidän odotetaan osallistuvan puolueen järjestötyöhön ja esimerkiksi kunnallisjärjestön tai

kuntayhdistyksen toimintaan. Keskustan ryhmäkokouksiin osallistuminen on osa luottamustehtävän hoitamista. Tiedonkulkua kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen hallituksen ja valtuustoryhmän välillä tulee aktiivisesti lisätä.

Jokainen kunnallisjärjestö tai kuntayhdistys tekee omat ratkaisunsa luottamushenkilöpaikkojen jaossa. Tämä puoluehallituksen suositus toimii valintojen tekemisen ohjenuorana ja apuna helpottamaan usein melko haastavaa ja tunnepitoistakin tehtävää. Tervettä järkeä on lupa ja syytä käyttää.

Suositus luottamushenkilöpaikkojen valintaperusteiksi

Poliittisen vastuun ja ehdokkuuden arvostamisen periaate

Niille henkilöille, jotka ovat olleet ehdokkaina ja saaneet vaaleissa kannatusta, on myös annettava vastuuta päätöksenteossa. Kunnanhallituksen jäsenet ja lautakuntien puheenjohtajat tulee pääsääntöisesti valita valtuutettujen ja varavaltuutettujen joukosta. Valintoja tehtäessä on huomioitava kunnan hallinto- ja johtosäännöt, joissa saattaa olla erityismääräyksiä luottamustehtäviin valittavista henkilöistä.

Ehdokkaiden kiinnostusta luottamushenkilöpaikkoihin voidaan kysyä jo ennen vaaleja. Viimeistään vaalien jälkeen jokaiselta ehdokkaalta kysytään, mikä luottamushenkilöpaikka häntä kiinnostaa. Jokaiselle ehdolle asettuneelle pyritään löytämään jokin luottamuspaikka.

Asiantuntemuksen ja pätevyyden periaate

Luottamushenkilöitä valittaessa olennaista on asianomaisen henkilön sopivuus ja pätevyys kyseisen tehtävän hoitamiseen sekä henkilön nauttima yleinen arvostus paikkakunnalla. Henkilön kiinnostus ja osaaminen takaavat sen, että oikeat ihmiset sijoittuvat oikeisiin paikkoihin. Myös valittavan henkilön mahdollisuuteen käyttää aikaa luottamustehtävän hoitamiseen kannattaa jo valintavaiheessa kiinnittää huomiota.

Kuntien omistamiin osakeyhtiöihin valittavia luottamushenkilöitä koskevat kuntalain mukaan muita tiukemmat vaatimukset: hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Vallan hajautuksen ja kierrätyksen periaate

Samaa henkilöä ei pääsääntöisesti nimetä useisiin luottamustehtäviin. Valtuutetuille annetaan valtuutetun toimen lisäksi yksi muu luottamushenkilöpaikka kunnassa.

Lautakuntien ja muiden luottamustehtävien jäsenyyksiä kierrätetään. Puolueen suositus on, että henkilö hoitaa samaa luottamustehtävää enintään kolme kautta eli 12 vuotta.

Tasa-arvon periaate

Tasa-arvolain vaatimus edellyttää, että luottamushenkilöpaikoille valitaan kumpaakin sukupuolta vähintään 40 %.

Nuoriin luottamisen periaate

Nuorille tulee antaa luottamushenkilöpaikkoja vähintään heidän keräämiensä äänten suhteessa. Kokemusta saa vain tekemällä. Luottamuspaikkojen tarjoaminen myös nuorille on parasta tulevaisuuden rakentamista, joten heille on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan tarjoamaan varsinaisia paikkoja.

Kuntalaisten edustamisen periaate

Luottamustehtäviin valittavien henkilöiden tulee edustaa kuntalaisia mahdollisimman monipuolisesti. Siksi ammatillinen ja ikäjakauma sekä alueellinen edustavuus tulee huomioida mahdollisuuksien mukaan paikkoja jaettaessa.

Järjestötyöhön osallistumisen periaate

Niille ehdolla olleille henkilöille, jotka ovat osallistuneet aktiivisesti Keskustan järjestötyöhön, vaalityöhön ja ehdokashankintaan, on myös annettava luottamushenkilöpaikkoja vähintään heidän keräämiensä äänten suhteessa.

Luottamushenkilömaksu

Kunnallisjärjestö tai kuntayhdistys perii luottamushenkilömaksua vähintään 20 % kokous- ja vuosipalkkioiden bruttosummasta.

Jokaisen valitun luottamushenkilön tulee maksaa luottamushenkilömaksua kunnallisjärjestölle tai sen tehtäviä hoitavalle perusjärjestölle. Hyvän poliittisen moraalien ja järjestöllisen ryhdin edellytys on, että kaikki luottamushenkilöt maksavat luottamushenkilömaksua. Niistä saadut tulot käytetään Keskustan järjestö- ja vaalityön kattamiseen asianomaisessa kunnassa.

Hyvä käytäntö on ottaa suostumus luottamushenkilömaksun maksamisesta ehdokassuostumuksen allekirjoittamisen yhteydessä. Sitoumus luottamushenkilömaksun perimisestä otetaan ennen lopullista valintaa jokaiselta, joka on saamassa luottamustehtävän Keskustan kautta. Sitoumus otetaan myös vaaleissa sitoutumattomana esiintyneiltä.

Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt eivät voi periä ja tilittää kunnallisjärjestölle tai kuntayhdistykselle puolueveroa hallituspalkkioista. Kuntayhtiöiden hallituspalkkiot maksetaan jäsenille itselleen, jotka sitten tilittävät kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen ohjeen mukaisesti puoluevero-osuuden kunnallisjärjestölle.

Luottamushenkilöpaikkojen valintaprosessi ja aikataulu

1. Kuntavaalit 13.4.2025

2. Valtuustoryhmän järjestäytymiskokous (huhtikuu)

- kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen puheenjohtaja kutsuu koolle ja avaa kokouksen
- läsnä valtuustoryhmän jäsenet ja kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen puheenjohtaja
- valitaan valtuustoryhmälle puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri
- hyväksytään valtuustoryhmän säännöt, jotka kaikki ryhmän jäsenet allekirjoittavat
- sovitaan yhteisistä pelisäännöistä tavoitteena kunnan asioiden hyvä hoitaminen sekä puolueen kokonaisuus

3. Valtuustoryhmän ja kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen hallituksen yhteiset kokoukset (huhtikuu-toukokuu)

- käydään läpi vaalien tulos ja puolueiden väliset voimasuhdelaskelmat sekä niiden pohjalta Keskustalle täytettäväksi tulevat luottamushenkilöpaikat
- nimetään neuvottelijat muiden puolueiden kanssa käytäviin neuvotteluihin (sekä valtuustoryhmän että kunnallisjärjestön johdon edustus)
- hyväksytään Keskustan periaatteet luottamushenkilöpaikkojen jaoksi ja Keskustan tavoitteet (neuvottelijoiden evästys)
- tiedotetaan kunnassa oleville puolueen perusjärjestöille ja ehdokkaina olleille noudatettavista periaatteista ja pyydetään heiltä nimiehdotuksia. Kysytään ehdokkaina olleilta heidän toiveitaan luottamushenkilöpaikoista.

- tehdään pohjaesitys luottamushenkilöpaikkojen jaosta vaalitulosta sekä tasapuolisuutta kunnioittaen

4. **Kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen yleinen kokous** (toukokuu)

- päätetään Keskustan ehdokkaista luottamushenkilöpaikoille
- pohjaesityksenä on valtuustoryhmän ja kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen hallituksen esitys

5. **Valtuustokausi alkaa 1.6.2025**

Suositus maakunnallisten ja ylikunnallisten kuntayhtymien luottamushenkilövalinnoiksi kuntavaalien 2025 jälkeen

Periaatteet:

- Keskustan piiri neuvottelee paikkajaosta muiden puolueiden piirijärjestöjen kanssa
- piiri koordinoi luottamuspaikkajakoa alueellaan ja ohjeistaa kunnallisjärjestöjä ja kuntayhdistyksiä
- tehtäviin valitaan henkilöitä eri alueilta tasapuolisesti
- valittavan henkilön tulee mieluiten olla kunnan- tai varavaltuutettu tai johtava kunnallinen viranhaltija
- keskustalaisista luottamushenkilöistä enintään $\frac{1}{4}$ voi olla viranhaltijoita
- yksi maakunnallinen/ylikunnallinen kuntayhtymän luottamuspaikka/henkilö
- puolueityössä mukanaolo on yksi valinnan edellytys
- henkilön pätevyys ja sopivuus ko. tehtävään on valinnan lähtökohta
- nuoria valitaan vähintään kuntavaaleissa saadun ääniosuuden suhteessa
- valinnoissa noudatetaan tasa-arvolakia (40 %)
- valittava henkilö sitoutuu maksamaan kokous- ja vuosipalkkioista piirihallituksen määräämän luottamushenkilömaksun
- samassa tehtävässä voi toimia yhtäjaksoisesti enintään 12 vuotta (3 kautta)
- piiri voi siirtää valmisteluvastuun suppeissa kuntayhtymissä (alle 4 kuntaa) suoraan kunnallisjärjestöille
- piirihallitus tekee lopullisen esityksen eri tehtäviin valittavista henkilöistä.